

Olof Palme griper in

”Högervargarna ylar över Palmes endagsbesök i Nicaragua”, skrev en socialdemokratisk ledarskribent i ett inte oävet försök att nå ned till sin partiledares nivå när det gäller skällsord. De borgerliga varningarna var naturligtvis meningslösa. Palme kan inte motstå att få uppträda, när tillfälle ges, och i utlandet skrattar man mer åt honom bakom hans rygg än ondgör sig över honom. Hans socialistiska vänner vet också hur man skall ta honom. UD hade meddelat att han skulle göra ett ”arbetsbesök”, inte ett officiellt besök i Nicaragua, men redan på flygplatsen demonstrerades sanningsvärdet av denna kommuniké. Palme mottogs, naturligtvis efter eget medgivande, hur officiellt som helst och fick marschera framför fronten av ett uppställt hederskompani, vilket han – om sanningen skall fram – gör bättre än Tage Erlander på sin tid. Erlander gick på sned och såg förlägen ut, men Palme skiner av lycka.

Att Palme också i övrigt mottogs ödmjukt kan man förstå: det berodde mindre på hans demokratiska visdomsord än på de löften om många skattemiljoner som han spred omkring sig. Hans förtrogne Pierre Schori lovade samtidigt på Sveriges vägnar ett kraftigt stöd åt revolutionärerna i El Salvador. Typiskt nog gavs dessa löften samtidigt som regeringen Palmes talesmän i Stockholm vägrade svenskt försvar de belopp, som ÖB och även försvarsministern i samma regering funnit nödvändiga.

Men Miskitoindianerna, fördrivna av de regerande sandinisterna från sina boplatser och förföljda av armén? Palme framförde en statsmannamässig varning, som besvarades inte med att indianerna

skulle få återvända till sina hem utan med ett erkännande av att det kanske var ett misstag att driva bort dem. Palme strök över med hartassen: också vi svenskar har felat, tänk på samer och på zigenare.

En och annan har ställt sig frågan: när mördade svensk militär samer sist? Har svenska zigenare kastats i gaskamrar eller vad? Andra har frågat: när får vi en statsminister som, när han talar i utlandet, vet vad han säger om Sverige?

Inom det socialdemokratiska partiet tycks det vara en spridd uppfattning att Olof Palme i utlandet betraktas som en statsman och därför skulle vi svenskar vara skyldiga att se upp till honom.

Nu vet ju vi, att Olof Palme i sina svenska uppträdanden inte alltid är särskilt vederhäftig, att han använder något som man har rätt att kalla ett ohyfsat språk mot sina motståndare. Hur är han då i utlandet? Skulle han där vara alldeles förändrad? Det är högst osannolikt att så är fallet.

I själva verket använder Palme i utlandet lika enkla medel i sina tal och vid sina framträdanden som han gör i Sverige. Möjligen säger han inte lika många otidigheter på andra språk som han gör på svenska, men vi kommer ju ihåg vad han på svenska kunde säga om president Nixon och nog blev detta översatt till engelska.

Vi vet vad han har sagt om premiärministern i Storbritannien, Mrs Thatcher, och man kan vara helt säker på att sådant inte har gått obemärkt förbi.

Det påstås – och sannolikt med rätta – att Olof Palme talar god franska. Det är ju en tillgång för en svensk statsminister. Hur många skällsord han kan på

franska är däremot förborgat.

Det är uppenbart att Olof Palme trivs i utlandet och själv känner sig uppskattad. Givetvis är det behagligt att vara medlare för FNs räkning mellan Irak och Iran, men hittills har han inte lyckats åstadkomma någonting. Han sitter i en kommission som bär hans namn och som veterligen inte gjort någon nytta. Säkert vet vi att några socialistiska ledare är direkt besvärade av honom. Att han reste till Andropovs begravning i Moskva är ingenting att säga om. Man skall bara konstatera att han inte hörde till de utvalda som efterträdaren särskilt uppmärksammade. Det kan ju för övrigt vara lika gott så med tanke på vad som vid samma tid hände i Karlskrona skärgård.

Herr Palme griper in där han menar att han kan framträda som statsman. Det betyder inte att han är en statsman. Han är en rastlös person som söker en uppgift som kan ge honom varaktig berömmelse. Att vara statsminister i Sverige och att här möta vardagens bekymmer är inte

tillräckligt för honom.

Olof Palmes många internationella engagemang och ambitioner har tvingat honom – med eller mot hans vilja – att tona ned för att inte säga dölja eller rentav förneka Sveriges ideologiska hemhörighet bland de västliga demokratierna och det faktum att vi även ekonomiskt och kulturellt tveklöst är en del av vad som litet högtidligt men ändå fullt berättigat har brukat kallats den fria världen.

Olof Palmes förtröstan på att försäkringarna från hans vän från Palmekommissionen herr Arbatov skulle leda till att de sovjetiska kränkningarna av vårt lands territorium skulle upphöra har misslyckats.

Men Olof Palmes misslyckande är större än så. Hela hans utrikespolitiska linje, motiverad av Olof Palmes ambitioner att framstå som en statsman och av hans ovilja att ta en öppen strid med det egna partiets vänsterfalang, som varit hans stöd och vars fånge han blivit, har brutit samman.